

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008 тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, <http://www.me.gov.ua>, код ЄДРПОУ 37508596

№ _____

На № _____ від _____

**Народному депутату України
Льовочкіну С.В.**

Шановний Сергію Володимировичу!

На Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 17 січня 2020 року (№ 129-1/3), щодо негативних тенденцій у сфері зовнішньої торгівлі України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства повідомляє наступне.

Сьогодні розвиток української економіки відбувається під впливом національних та глобальних чинників, які призводять до активізації процесу системних перетворень у всіх її секторах.

Формування сучасної структури зовнішньої торгівлі України обумовлюється її внутрішніми ресурсами та структурою економіки, з урахуванням наявного експортного потенціалу країни та необхідних обсягів імпортування товарів іноземного виробництва.

У свою чергу, на динаміку українського експорту значною мірою впливають рівень внутрішнього промислового виробництва, товарна кон'юнктура зовнішніх ринків, волатильність світових цін на сировину та готову продукцію.

За підсумками січня-листопада 2019 року падіння промислового виробництва склало 1,2%. На противагу очікуванням, погіршилася ситуація у легкій промисловості (індекс промислової продукції зменшився на 10,1%), виробництві виробів з деревини (на 5,9%), виробництві коксу та нафтопродуктів (на 5,0%), виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (на 1,3%), металургійному виробництві (на 2,5%), машинобудуванні (на 4,8%), постачанні електроенергії, газу та пари (на 2,7%), тобто видах промислової діяльності з найбільшим від'ємним внеском.

Позитивні результати продемонстрували лише добувна промисловість (+0,8%), харчове (+0,5%) та хімічне (+3,0%) виробництво, а також виробництво фармацевтичних продуктів і препаратів (+6,3%).

Спад промислового виробництва обумовлений дією окремих та системних факторів, зокрема таких, як нестабільні замовлення на внутрішньому ринку, зупинка частини виробничих потужностей на окремих металургійних підприємствах через проведення ремонту, теплі погодні умови (енергетика), збереження логістичних проблем на залізничному транспорті (складнощі відвантаження продукції ГМК), несприятлива зовнішня кон'юнктура (металургія), нестача попиту, як споживчого, так і інвестиційного.

Протягом 2018-2019 років зростання внутрішнього попиту формувалось в умовах збереження макроекономічної стабільності та підтримувалось тривалим зростанням реальної заробітної плати (+9,6%) на фоні тенденції до зниження темпів інфляції.

Незважаючи на різноспрямовані тенденції зовнішньоекономічної кон'юнктури, в експорті товарів зберігались досить високі темпи його зростання. У січні-листопаді 2019 року вартісний обсяг експорту товарів збільшився на 6,3% (за даними Держстату). У структурі українського експорту товарів найбільшу частку складала продукція АПК та харчової промисловості (43,6%), продукція металургійного комплексу (20,9%), продукція машинобудування (11,0%).

Продовжувалась тенденція зростання обсягів зовнішньої торгівлі до країн ЄС: вартісні обсяги експорту товарів до країн ЄС збільшились на 4,4% (питома вага у загальному обсязі експорту товарів – 41,8%). Динаміка зовнішньої торгівлі була позитивною внаслідок зростання цін на європейському ринку на певну продукцію українського експорту.

Між тим, через поступове відновлення економічного зростання, збільшення експорту та необхідності додаткових ресурсів для забезпечення виробничих потреб, відбувалось збільшення імпорту товарів. Так, за підсумками січня-листопада 2019 року зростання імпорتنних поставок на територію України становило 6,2% порівняно з січнем-листопадом 2018 року (при цьому, вартісні обсяги імпорту товарів з країн ЄС збільшились на 7,5%, питома вага країн ЄС у загальному обсязі імпорту товарів складала 41,1%), що, природньо, призвело до утворення негативного сальдо торгівлі товарами у сумі 9,4 млрд дол. Треба зазначити, що погіршення сальдо торгівлі товарами за 11 місяців 2019 року не було таким суттєвим, ніж за підсумками 11 місяців 2018 року, оскільки за січень-листопад 2019 року сальдо торгівлі товарами погіршилось на 0,5 млрд дол. (на 5,7%) проти погіршення негативного сальдо торгівлі у 3,5 млрд дол. (збільшення в 1,7 раза) за аналогічний період 2018 року.

Крім того, другий період поспіль спостерігається перевищення експорту товарів над імпортом у відносних показниках. Так, при зростанні експорту товарів на 6,3%, збільшення імпорту товарів складало 6,2%, (за 11 місяців 2018 року темп приросту імпорту перевищував відповідний темп по експорту на 6,8 відсоткових пунктів).

Також, протягом 2019 року уповільнення темпів зростання імпорту товарів є майже втричі більшим за експорт, що дозволяє очікувати загальмування негативної тенденції погіршення сальдо зовнішньої торгівлі України. Так, якщо у січні-листопаді 2018 року по відношенню до січня-листопада 2017 року імпорт товарів зріс на 16,7%, а експорт – на 9,9%, то за 11 місяців 2019 року відносно показників відповідного періоду 2018 року імпорт товарів збільшився лише на 6,2% (сповільнення темпів на 10,5 відсоткових пунктів), експорту – на 6,3% (сповільнення темпу складало 3,6 відсоткових пунктів).

Як правило, експорт з України складається з тих товарів, що мають попит на зовнішніх ринках країн світу, з урахуванням цінових та якісних пропозицій. У свою чергу, до України імпортуються ті товари та матеріальні ресурси, які або виробляються в недостатніх обсягах в країні, або не виробляються взагалі. Нестача на внутрішньому ринку окремих товарів також перекривається головним чином за рахунок імпорту. Крім цього, позитивні тенденції української економіки забезпечують підвищення купівельної спроможності населення і стимулюють внутрішній попит на товари тривалого користування, максимальне задоволення якого також потребує додаткового залучення імпортної продукції.

До того ж, зростання експорту – це джерело появи у експортерів додаткових фінансових ресурсів, які можуть витрачатися на закупку обладнання для власного переоснащення, нові та енергозберігаючі технології, що у кінцевому підсумку підвищує конкурентоздатність української продукції на зовнішніх ринках. Головним чином такий процес відбувається через зростання інвестиційного імпорту.

З метою захисту українського експортера на зовнішніх ринках, збереження та покращення умов доступу на них української продукції Мінекономіки постійно проводиться комплексна робота у рамках антидемпінгових, антисубсидійних та захисних розслідувань.

Протягом 2019 року забезпечено представлення інтересів української сторони в рамках 17 справ торговельного захисту на зовнішніх ринках, що проводились у наступних юрисдикціях:

- Бразилія щодо автомобільних шин та прокату;
- ЄАЕС щодо прокатних валків, нержавіючих труб, металопрокату, сталевих коліс, оцинкованого прокату;
- Єгипет щодо напівфабрикатів та арматури;
- ЄС щодо сталевих продукції;
- Індія щодо акрилового волокна та щодо продукції з заліза і сталі;
- Індонезія щодо прокату;
- Мексика щодо феросилікомарганцю;
- Марокко щодо прокату;
- США щодо трубної продукції та прокату;
- Канада щодо металопрокату.

За результатами проведеної роботи на зовнішніх ринках у сфері торговельного захисту протягом 2019-2020 років було досягнуто наступних позитивних результатів:

- захисне розслідування щодо металопродукції в Туреччині завершено без застосування заходів;
- Індія припинила застосовувати захисні заходи щодо гарячекатаного прокату;
- призупинено дію антидемпінгового мита (34,22%) на імпорт сталевих коліс до країн Євразійського економічного союзу;
- захисне розслідування щодо металопрокату в Євразійському економічному союзі завершено без застосування заходів до двох товарів із трьох;
- ЄС зменшив ставку антидемпінгового мита за результатами проміжного перегляду заходів щодо безшовних труб з 13,8% до 8,1%;
- захисне розслідування щодо нержавіючих труб в ЄАЕС припинено без застосування заходів;
- Бразилія зменшила розмір антидемпінгового мита щодо українського листового прокату з 261,79 дол. США за тону до 52,02 дол.;
- захисне розслідування щодо нержавіючих труб в ЄАЕС припинено без застосування захисних заходів;
- Бразилія припинила застосування антидемпінгових заходів щодо імпорту автомобільних шин з України.

Наразі, Мінекономіки продовжує відстоювати інтереси вітчизняних товаровиробників на зовнішніх ринках в рамках справ торговельного захисту, зокрема в роботі знаходиться 11 активних справ:

- 1 антидемпінгове розслідування щодо імпорту акрилового волокна (Індія);

- 6 переглядів антидемпінгових заходів щодо імпорту прокатних валків та сталевих коліс (ЄАЕС), сталевих труб (США), прокату та трубної продукції (Канада), трубної продукції (Бразилія);

- 3 захисних розслідувань щодо імпорту металопродукції до країн Перської затоки (РСАКПЗ), гарячекатаного прокату до Марокко та гарячекатаного прокату до Тайланду.

На початку 2018 року США запровадили додаткові тарифи на імпорт металопродукції та порушило ряд нових процедур для забезпечення національної безпеки. В результаті цілим рядом країн порушено торговельні розслідування, спрямованих на захист внутрішніх ринків. Станом на початок 2020 року протекціоністські тенденції на зовнішніх ринках продовжуються.

З метою створення умов щодо розвитку зовнішньої торгівлі, подолання негативного сальдо зовнішньоторговельного балансу та належної реалізації експортного потенціалу вітчизняних товаровиробників, Мінекономіки постійно вживаються відповідні заходи. Протягом 2019 року основними подіями стали:

- Збільшено обсяги щорічної квоти на безмитне ввезення українськими виробниками/експортерами до держав-членів ЄС м'яса птиці та переробленого м'яса птиці на 50 тис. тонн (Закон України від 05.12.2019 № 345-IX).

- Забезпечено участь у засіданнях Робочої групи та Спільного комітету Конвенції Пан-Євро-Мед.

- Укладено Угоду про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль (підписана 21.01.2019 в м. Єрусалим, ратифікована Законом України від 11.07.2019 № 2753-VIII).

- Продовжується робота у напрямку забезпечення участі України у всесвітніх виставкових заходах ("ЕКСПО-2020" (www.expo2020.gov.ua)).

- Проведено технічні консультації з канадською стороною стосовно обговорення питання розширення дії Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою.

- Забезпечено участь України у засіданнях Генеральної ради та у більш, ніж 20 засіданнях профільних Комітетів СОТ та Робочих групах, зокрема з питань сільського господарства, санітарних та фітосанітарних заходів, спрощення процедур торгівлі, державних закупівель, з правил торгівлі, захисних заходів та антидемпінгової практики, а також у засіданнях Органу врегулювання суперечок та інших.

- Проведено 17 засідань спільних міждержавних комісій та їх робочих органів; розпочато модернізацію інструменту спільних міждержавних комісій з метою підвищення ефективності його застосування при просуванні інтересів держави в економічній сфері.

- Продовжується реалізація завдань і заходів, передбачених Експортною стратегією України ("дорожньою картою" стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 №1017-р, на виконання якої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 588-р схвалено Стратегію розвитку експорту продукції сільського господарства, харчової та переробної промисловості України на період до 2026 року, спрямовану на забезпечення активної присутності України на світовому ринку продовольства.

- Мінекономіки у співпраці з Міжнародним торговельним центром (ІТС) за підтримки уряду Німеччини через Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) GmbH – GIZ Ukraine розроблено проект крос-секторальної експортної Стратегії з транспортування та спрощення процедур торгівлі на період до 2024 року та проект

секторальної Стратегії розвитку експорту послуг з технічного обслуговування повітряних суден в Україні на період до 2023 року. Наразі проекти відповідних розпоряджень Кабінету Міністрів України проходять процедуру узгодження із зацікавленими центральними органами виконавчої влади, після чого будуть направлені в установленому порядку на розгляд Уряду. У 2020 році передбачено розроблення проектів секторальних експортних стратегій у сферах машинобудування, інформаційно-комунікаційних технологій та креативних індустрій.

- Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 21.08.2018 № 772 “Про затвердження Правил здійснення діяльності ПрАТ “ЕКА” зі страхування від комерційних та некомерційних ризиків, перестрахування та надання гарантій”, метою якого є удосконалення системи страхування експорту та забезпечення належного функціонування ПрАТ “ЕКА”, утвореного постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 65. Крім того, погоджено організаційну структуру ПрАТ “Експортно-кредитне агентство”, здійснено ряд кадрових призначень керівного складу, сформовано статутний капітал у обсязі 200 млн. гривень, видано наказ Мінекономіки від 13.08.2019 № 1388 “Про затвердження положень про правила страхування ПрАТ “ЕКА” зі змінами від 01.10.2019 № 131.

Не зважаючи на повільніший за очікування процес адаптації української економіки до світових вимог, у 2020 році передбачається продовження реалізації заходів щодо покращення умов для українських експортерів та забезпечення їх виходу на нові зовнішні ринки, за рахунок зменшення бар’єрів для експорту продуктів українського виробництва та завдяки інтенсивному діалогу між бізнесом і владою.

З повагою,

**Міністр розвитку економіки, торгівлі
та сільського господарства України**

Тимофій МИЛОВАНОВ